

08/05/2026
5th BALLB
SEM-X
Regular
Marks: 60

• Time: 2 hrs

Q1) Answer the following in one or two sentences. (Any 6)

(12 Marks)

1. What is Assignment?
2. What is Third party policy?
3. What is Cargo Insurance?
4. What is Lost and Not Lost clause?
5. What is meant by Seaworthiness?
6. What is Re-insurance?
7. State the "Principle of no fault under Public Liability Insurance Act, 1991?
8. What are the benefits of medical insurance.
9. What are disability benefits?
10. Define Uberrima Fides.

Q2) Write short notes (Any 2)

(12 Marks)

1. Social Insurance.
2. Motor Accidents Claims Tribunal.
3. Principle of indemnity.
4. Average Clause of fire insurance

Q3) Answer the situational problem. (Any 2)

(12 Marks)

- a. Mr. A and Mr. X, husband and wife are residing at Kochi, they take a joint life insurance policy and they pay for the policy premium jointly. After taking the Policy, Mrs X commits suicide and Mr. A claims for the sum assured from the insurer. The Insurer however contests Mr. A's claim saying that the husband has no Insurable Interest in the wife's life.
 - i. What is Insurable Interest? It is an essential ingredient in an Insurance, Explain giving suitable reasons.
 - ii. Does the husband have any Insurable Interest in life of the wife, Explain elaborately giving suitable details?
- b. Mr. Sandeep was driving a scooter and unfortunately dashes into a person crossing road, both fell down and get severe injuries. Unfortunately, the person crossing road dies at the Hospital. Sandeep, has a driving license, the scooter has a third party insurance and also the driver was not going in any wrong direction. It was an unintentional collision.
 - i. What is the procedure followed to solve the case legally?
 - ii. Specify the ways to recover insurance amount from insurance company. If they will go to court what could be punishment and penalty to the driver?

- d. The General Insurance Company agreed to indemnify M/s Reliable Estate the owner of the building. The policy contained Clause which stated that it provided indemnity only in respect of events occurring during the period of insurance two month prior to the commencement of the Policy a burst of the main pipe occurred. This burst cause damage to the building during the period of the policy. M/s Reliable estate claimed damage from the General Insurance Company.
- i. When does the insurer liable for making the payment?
- ii. What are the defences available to the Insurance Company? When does the insurer risk come to an end?

Q4) Answer the following in detail. (Any 2)

(24 Marks)

1. Explain the conditions and warranties in marine insurance policies.
2. Discuss the roles and functions of the IRDA.
3. Explain the nature of insurance with valid essentials of contract of insurance.
4. What do you mean by Crop Insurance Policy? Explain.

. वेळ: २ तास

गुण: ६०

Q1) खालील प्रश्नांची उत्तरे एक किंवा दोन वाक्यांत द्या. (कोणतेही ६)

(१२ गुण)

1. हस्तांतरण (Assignment) म्हणजे काय?
2. त्रयस्थ पक्ष विमा पॉलिसी (Third party policy) म्हणजे काय?
3. मालवाहतूक विमा (Cargo Insurance) म्हणजे काय?
4. 'Lost and Not Lost' कलम म्हणजे काय?
5. 'Seaworthiness' (समुद्रप्रवासासाठीची योग्यता) म्हणजे काय?
6. पुनर्विमा (Re-insurance) म्हणजे काय?
7. 'सार्वजनिक दायित्व विमा कायदा, १९९१' (Public Liability Insurance Act, 1991) अंतर्गत 'दोषविरहिततेचे तत्त्व' (Principle of no fault) स्पष्ट करा.
8. वैद्यकीय विम्याचे (Medical Insurance) फायदे कोणते आहेत?
9. अपंगत्व लाभ (Disability benefits) म्हणजे काय?
10. 'Uberrima Fides' (परम सद्भावनेचे तत्त्व) ची व्याख्या करा.

Q2) संक्षिप्त टीपा लिहा (कोणत्याही २)

(12 गुण)

1. सामाजिक विमा (Social Insurance).
2. मोटार अपघात दावा न्यायाधिकरण (Motor Accidents Claims Tribunal).
3. नुकसानभरपाईचे तत्त्व (Principle of Indemnity).
4. अग्निविम्याचे 'सरासरी कलम' (Average Clause).

Q3) परिस्थितीजन्य समस्येचे उत्तर द्या. (कोणत्याही २)

(12 गुण)

a. श्री. A आणि श्रीमती X हे पती-पत्नी कोची येथे वास्तव्यास आहेत. त्यांनी एक संयुक्त जीवन विमा पॉलिसी घेतली असून, ते या पॉलिसीचा हप्त्या (प्रीमियम) संयुक्तपणे भरतात. पॉलिसी घेतल्यानंतर, श्रीमती X यांनी आत्महत्या केली आणि श्री. A यांनी विमा कंपनीकडे विम्याची हमी रक्कम (Sum Assured) मिळण्यासाठी दावा दाखल केला. मात्र, विमा कंपनीने श्री. A यांचा दावा अमान्य केला; त्यांनी असे कारण दिले की, पतीचा पत्नीच्या आयुष्यात कोणताही 'विमायोग्य हितसंबंध' (Insurable Interest) नाही.

i. 'विमायोग्य हितसंबंध' (Insurable Interest) म्हणजे काय? विम्यामध्ये हा एक आवश्यक घटक आहे का? योग्य कारणे देऊन स्पष्ट करा.

ii. पतीचा पत्नीच्या आयुष्यात कोणताही 'विमायोग्य हितसंबंध' असतो का? योग्य तपशील देऊन सविस्तर स्पष्ट करा.

b. श्री. संदीप स्कूटर चालवत होते आणि दुर्दैवाने रस्त्यावरून जाणाऱ्या एका व्यक्तीला त्यांनी धडक दिली. दोघेही खाली पडले आणि त्यांना गंभीर दुखापती झाल्या. दुर्दैवाने, रस्त्यावरून जाणाऱ्या त्या व्यक्तीचा रुग्णालयात मृत्यू झाला. संदीप यांच्याकडे वाहन चालवण्याचा परवाना (Driving License) होता, स्कूटरचा 'तृतीय पक्ष विमा' (Third Party Insurance) उतरवलेला होता आणि वाहनचालक (संदीप) चुकीच्या दिशेनेही जात नव्हता. हा एक अनवधानाने झालेला अपघात (धडक) होता.

- i. या प्रकरणाचा कायदेशीररित्या निपटारा करण्यासाठी कोणती कार्यपद्धती अवलंबली जाते?
- ii. विमा कंपनीकडून विम्याची रक्कम वसूल करण्याचे मार्ग स्पष्ट करा. जर हे प्रकरण न्यायालयात गेले, तर वाहनचालकाला कोणती शिक्षा किंवा दंड होऊ शकतो?

d. एका 'सामान्य विमा कंपनी'ने (General Insurance Company), इमारतीचे मालक असलेल्या 'मेसर्स रिलायबल इस्टेट'ला नुकसानभरपाई देण्याचे मान्य केले. या पॉलिसीमध्ये एक कलम (Clause) समाविष्ट होते, ज्यानुसार केवळ विम्याचा कालावधी सुरू असताना घडणाऱ्या घटनांच्याच संदर्भात नुकसानभरपाई दिली जाईल, असे नमूद केले होते. मात्र, पॉलिसीचा कालावधी सुरू होण्याच्या दोन महिने आधीच, इमारतीची मुख्य पाण्याची नळी (Main Pipe) फुटली होती. या नळीच्या स्फोटामुळे, पॉलिसीचा कालावधी सुरू असताना इमारतीचे नुकसान झाले. 'मेसर्स रिलायबल इस्टेट'ने 'सामान्य विमा कंपनी'कडे या नुकसानीची भरपाई मिळण्यासाठी दावा दाखल केला.

- i. विमा कंपनी (विमाकर्ता) नुकसानभरपाईची रक्कम देण्यास कधी बांधील असते?
- ii. विमा कंपनीला कोणते बचावाचे पर्याय उपलब्ध असतात? विमाकर्त्याचा जोखीम स्वीकारण्याचा कालावधी कधी संपुष्टात येतो?

Q4) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे द्या. (कोणतेही २)

(२४ गुण)

1. सागरी विमा पॉलिसीमधील 'शर्ती' (Conditions) आणि 'हमी' (Warranties) स्पष्ट करा.
2. IRDA ची भूमिका आणि कार्ये यांची चर्चा करा.
3. विम्याचे स्वरूप आणि विमा करारासाठी आवश्यक असलेल्या वैध बाबी स्पष्ट करा.
4. 'पीक विमा पॉलिसी' म्हणजे काय? स्पष्ट करा.
